

מערך הפיתוח המקצועי של הייעוץ החינוכי תשע"ט

הייעוץ החינוכי הוא מקצוע מסייע המתאפיין במכוונות אקדמית מקצועית ונשען על תחומי ידע רב תחומיים ובין תחומיים, פילוסופיה של החינוך, תהליכי למידה והוראה, פסיכולוגיה, סוציולוגיה וייעוץ ארגוני.

בין תחומיות זו, מעניקה לייעוץ את ייחודו ומאפשרת ליועץ לראות את המציאות במערכת החינוכית על כל רבדיה.

היועצים החינוכיים נדרשים ללמוד ולהתפתח מקצועית במהלך כל שנות עבודתם, כדי להבטיח שירות ייעוצי מיטבי, פיתוח והטמעה של תכנים ותהליכים חדשים, תמיכה וליווי של צוותי חינוך לאורך השנים.

המתווה שלפניכם משקף תפישה זו ומאפשר יישום מיטבי של תהליכי התפתחות בייעוץ ומבטא את ההבנה כי קיימים מבנים ארגוניים שונים להתפתחות מקצועית בהתאם לשלב ההתפתחותי והמקצועי של כל יועץ.

אנו מאחלים לכם ומקווים שהמסגרות השונות המופיעות בחוברת שלפניכם יאפשרו לכם את הבחירה המדויקת ללמידה בשנה הקרובה.

שלבי ההתפתחות של יועצים כוללים:

1. **הכשרה טרום תפקידית** (מוסדות להשכלה גבוהה)
2. **קורסי התמחות לקראת רישיון** (שלוש שנים ראשונות)
3. **קורסי מומחיות** (משנה רביעית ומעלה)
4. **קורסי הדרכה:**
 - מדריכים בפועל
 - יועצים לקראת תפקידי הדרכה
5. **קורסים במסלול אישי**

1. הכשרה טרום תפקידית:

ההכשרה הטרום תפקידית מתקיימת במוסדות להשכלה גבוהה. יועצים נדרשים לתואר שני בייעוץ חינוכי ולתעודת הוראה בכדי להציע את מועמדותם לעבודה. התוכניות לתואר שני כוללות קורסים עיוניים בתחום הייעוץ והפסיכולוגיה כגון פסיכו' התפתחותית, קוגניטיבית, חברתית, פסיכופתולוגיה ועוד, קורסים מתודולוגים, קורסי מיומנות בעבודת היועץ כגון: ראיון מסייע, היוועצות, מיומנויות פרטניות קבוצתיות ומערכתיות והתנסות מעשית. קיימות כיום 13 תכניות הכשרה לתואר שני באוניברסיטאות ובמכללות ושתי תכניות ייחודיות למגזר החרדי.

2. התמחות לקראת רישיון ייעוץ:

תהליך ההתמחות נפרס על שלוש שנים וכולל קורסי התמחות בייעוץ בשנים א-ג, תהליך של ספרויז'ן, תהליך של ההערכה לקראת רישיון קבוע, השתתפות במבנים ארגוניים של הפיקוח על הייעוץ ותהליכי פיתוח מקצועי במוסד החינוכי.

קורסי ההתמחות בייעוץ א-ג

מטרות ההכשרה: בניית זהות ייעוצית המבוססת על תפיסה תאורטית של הפסיכולוגיה החיובית, הכרות עם ליבות המקצוע של תפקידי הייעוץ ומיומנויות מקצועיות מובחנות, תהליכי הלמידה מכילים התבוננות ומודעות תוך אישית ובינאישית.

תהליכי ההתמחות מושתתים על: מודל היהלום, מסמך הסטנדרטים בייעוץ, כלי ההערכה, תפיסת העבודה על הרצף הראקטיבי-פרואקטיבי, היכרות עם עבודה קבוצתית ומערכתית, רצף שבין נורמטיבי למסוכן, נושאי שפ"י ועדי משרד.

תהליך הלמידה: נפרס על שלוש שנים בראייה התפתחותית ומהווה מודלינג לעבודת היועצת עם צוותי מורים (העלאת המודעות האישית באמצעות אינטרוספקציה המשלבת: רגש, המללה, קוגניציה, המשגה, רפלקציה, שיתוף ויישום התנהגותי). תהליך הלמידה מכיל את שלוש הרמות Being, doing, having .

תהליך ההכשרה הכולל של היועצים בשלוש השנים הראשונות בנוי באופן הבא:

שנה א'	שנה ב'	שנה ג'
קורס התמחות בייעוץ שנה א' - 60 שעות. במיקוד כישורי חיים: היכרות ראשונית עם תפישת העבודה של תכנית "כישורי חיים" היכרות עם תכנים ותהליכים על פני הרצף הגילאי וההיבטים ההתפתחותיים בתכנית. למידה והתנסות בתהליכים שבין הנורמטיבי למשברי.	קורס התמחות בייעוץ שנה ב' - 60 שעות העמקה ותרגול ההתנסות במיומנויות ותפיסות "כישורי חיים" ברמה מערכתית בהיבטים מגוונים של עבודת הייעוץ. 40 שעות העמקת הלמידה של תפקיד היועץ בעבודה עם תלמידים לקויי למידה. 20 שעות	קורס התמחות בייעוץ שנה ג' - 60 שעות מיומנויות הנחיית קבוצות. 40 שעות התנסות המשתתפות בהנחיית סדנאות, תוך יישום אינטגרטיבי והמשגת למידות מ-3 שנות ההכשרה. 20 שעות
הדרכת ספרויז'ן בקבוצה קטנה לאורך השנה	הדרכת ספרויז'ן בקבוצה קטנה לאורך השנה	הדרכת סופרויז'ן רק על פי החלטת הפיקוח על הייעוץ
למידה במסגרת המבנה הארגוני של הפיקוח על הייעוץ (כדוגמת: מליאות יועצים, קבוצות עמיתים)	למידה במסגרת המבנה הארגוני של הפיקוח על הייעוץ (כדוגמת: מליאות יועצים, קבוצות עמיתים) תהליך ההערכה לקראת רישיון ייעוץ קבוע.	למידה במסגרת המבנה הארגוני של הפיקוח על הייעוץ (כדוגמת: מליאות יועצים, קבוצות עמיתים)
פיתוח מקצועי בתוך המוסד החינוכי	פיתוח מקצועי בתוך המוסד החינוכי	פיתוח מקצועי בתוך המוסד החינוכי

3. קורסי מומחיות:

שלב זה הוא שלב הביסוס המקצועי ותהליכי הפיתוח המקצועיים נבנים בהתאמה. מחד, היועצת מתבססת במוסד החינוכי ונדרשת לתהליכי פיתוח מקצועי של המוסד החינוכי ומאידך, היועצת מתחילה לפתח את המומחיות שלה בייעוץ חינוכי ולהעמיק את השייכות הפרופסיונלית שלה למערך הייעוץ החינוכי. בשלב זה מוצעים **תהליכי פיתוח מקצועי מודולריים במסלולים שונים**

א. פיתוח מומחיות- לימודי תעודה בליבות הידע של שפ"י

בשלב זה מוצעים ליועצים קורסי עומק בליבות הידע של עבודת הייעוץ. קורסים אלו משלבים בתוכם את הידע העדכני בנושא, המתודולוגיות הקיימות בתחום, והיבטים פרקטיים יישומיים. הקורסים ינוהלו ע"י יחידות שפ"י בשלוב מרצים מומחים, ההכשרות יכללו ידע תאורטי אקדמי, מתודולוגיות עבודה ופרקטיקה בשדה החינוכי. היקף ההכשרה: 120 שעות אקדמיות ו-30 שעות עבודה מעשית במהלך שנתיים. הקורסים יתקיימו במוסדות אקדמיים בארבע אזורים בארץ: צפון, מרכז, ירושלים ודרום. **הרישום פתוח ברמה ארצית.**

ב. **השתתפות בהכשרות ובקבוצות שייכות של אזור הפיקוח:** הכשרות במודולות של 30 שעות המוצעות ע"י המפקחת/המחוז בנושאים שונים התואמים את תכניות העבודה של המחוז/ היישוב/ אזור פיקוח ייעוץ. הכשרות אלו כוללות גם תהליכי פיתוח מקצועי דרך

ג. **פיתוח מקצועי בתוך המוסד החינוכי:** היועצת שותפה לתהליכי פיתוח מקצועי של המוסד החינוכי בו היא עובדת, לעיתים היא משתתפת ולעיתים היא מובילה את ההכשרות. ישנה חשיבות רבה למעורבותה בתהליך זה. **במקביל להשתתפות בהכשרות מוסדיות יועצת נדרשת לפחות ל-30 שעות בהכשרות בתחום הייעוץ**

קורסי מומחיות ליועצים תשע"ט לימודי תעודה ליועצים משנה רביעית ומעלה

קורסי המומחיות המוצעים משלבים ידע עדכני בנושא, מתודולוגיות חדשניות ופרקטיקות ליישום.
 הקורסים בהובלת יחידות ואגפים בשפ"י ומלווים בהרצאות מומחים.
 היקף ההכשרה: 120 שעות אקדמיות ו-30 שעות עבודה מעשית במהלך שנתיים.
 הקורסים יתקיימו במוסדות אקדמיים. **הרישום פתוח ברמה ארצית.**

שם הקורס	בהובלת היחידה/ האגף	מוסד אקדמי	יום בשבוע	בין השעות	אשת קשר
מפתחות להובלת מצוינות באקלים - שנה א'	היחידה לאקלים מיטבי וצמצום אלימות	אוניברסיטת בר אילן לרישום לקורס לחצו כאן	ב'	15.30-19:15	דרורית שיינדמן 050-6660025
מפתחות להובלת מצוינות באקלים - שנה ב'	היחידה לאקלים מיטבי וצמצום אלימות	מכללת אורנים קורס המשך - אין צורך ברישום	א'	15.45-19.00	מירב מנור 052-8703070
מפתחות להובלת מצוינות באקלים - שנה ב'	היחידה לאקלים מיטבי וצמצום אלימות	אוניברסיטת בן גוריון קורס המשך - אין צורך ברישום	ב'	16:00-19:15	ורד גיל 054-6464034
לדבר עם ילדים ובני נוער על מיניות - שנה ב'	היחידה למיניות ומניעת פגיעה	אוניברסיטת בר אילן קורס המשך - אין צורך ברישום	א	16:15-19:30	נטע ידד yedidne@gmail.com 050-6289337
רווחה נפשית בעידן דיגיטאלי: התערבות רב מערכתית לקידום התנהלות מיטבית ברשת והתמודדות עם פגיעה - שנה א'	אגף תכניות בשיתוף עם המערך הלאומי להגנה על ילדים ונוער ברשת	אוניברסיטת בר אילן לרישום לקורס לחצו כאן	ב'	16.30-19.45	יפעת זץ 052-3668123 ifatza@education.gov.il גלית דאדי 050-7618422
מומחיות בכישורי חיים - שנה א'		אוניברסיטת בר אילן לרישום לקורס לחצו כאן	ה'	16.00-19.15	מיכל כספי 054-6540192
תפיסה וכלים בלוי רוחני - שנה ב'	אגף ייעוץ היחידה למצבי לחץ וחירום ואשלים	אוניברסיטת תל אביב קורס המשך - אין צורך ברישום	ב'	15:00-19:00	צילה פתאל: fatael.c@gmail.com ריבה שכטר: rivash@education.gov.il

רותי תוויה 050-4316141	15.00-18.30		אוניברסיטת בר אילן לרשום לקורס לחצו כאן	היחידה למניעת התמכרויות	"להתמכר ללב המתפרע" על התמכרויות ומתבגרים - בין תיאוריה למעשה - שנה א'

4. קורסי הדרכה:

קורס הדרכה למדריכים בפועל:

הקורס מיועד למדריכי שפ"י, בעלי וותק של מעל 4 שנים בהדרכה, שלא עברו קורס הדרכה במהלך שנות עבודתם. הלמידה בקורס מרחיבה את הידע בתפישות שפ"י ובתפישות ההדרכה כפרופסיה. כמו כן הלמידה מעמיקה את הידע בגישות טיפוליות – חינוכיות והתנסות בתהליכי הדרכה ליועצים

קורס הדרכה ליועצים לקראת תפקידי הדרכה:

קורס ההדרכה מכוון לפיתוח קבוצת מנהיגות של הייעוץ החינוכי ומהווה נדבך מקצועי משמעותי בתהליכי הגדילה וההתפתחות המקצועית של יועצים חינוכיים. בוגרי הקורס מצטרפים לשדרת המנהיגות של שפ"י ושותפים לעצוב זהותו של הייעוץ החינוכי בארץ. מנהיגות זו מכוונת ללווי יועצים חינוכיים בתהליכי גדילה והתפתחות ומבוססת על תפיסות של פסיכולוגיה חיובית המתמקדות בהעצמת הכוחות והיכולות של הפרט והארגון. ההדרכה בשפ"י מבטאת גישות, תפיסות ומדיניות של אגף שפ"י בנוסף לידע מקצועי ועדכני בתהליכי ההדרכה. התוכנית מיועדת ליועצים חינוכיים בעלי ותק וניסיון בעבודה המיועדים לשמש מדריכים במסגרות השונות של שפ"י. הקורס מאפשר למדריך לעסוק בהדרכת סופרוזיון ליועצים כמו גם בהדרכה של נושאי שפ"י. בוגרי התוכנית ייצגו את שפ"י בפני יועצים חדשים ובפני מערכת החינוך.

בשנת תשע"ט יתקיימו הקורסים הבאים:

שם הקורס	שנה	מוסד אקדמי	יום בשבוע	בין השעות	אשת קשר
מדריכים בפועל *קורסים מקבילים*	א'	בר אילן	ב'	15.00-19.45	יעל מלמד 050-6289197 אביטל בן חור 050-6280304
מדריכים בפועל *קורסים מקבילים*	א'	בר אילן	ב'	15.00-19.45	יעל מלמד 050-6289197 אביטל בן חור 050-6280304
מדריכים בפועל	א'	בן גוריון	ד'	15.00-19.45	ורד גיל 054-6464034
מדריכים בפועל	א'	חיפה	ג'		נעה טייך פייר 050-6282001
מדריכים בפועל	ב'	ירושלים	א'	19:30 - 14:30	בתיה לוי 054-4676799
יועצים לקראת תפקידי הדרכה	א'	בר אילן	ה'		
יועצים לקראת תפקידי הדרכה	א'	ירושלים	ב'		

5. קורסים במסלול אישי:

פיתוח מקצועי ליועצים חינוכיים - מסלול אישי

מקצוע הייעוץ החינוכי מושתת על עולמות ידע מתחום הפסיכולוגיה על ענפיה, הסוציולוגיה האנתרופולוגיה והחינוך. הבינתחומיות מחד גיסא מעניקה את היתרון היחסי לעבודת היועצים ומאידך גיסא מזמנת צורך בהכרות עם תפיסות, מגמות ופרקטיקות מעולמות הידע השונים.

אגף שפ"י מפתח הכשרות ליועצים לאורך כל התפתחותם המקצועית משלב ההתמחות ועד שלבי המומחיות, יחד עם זאת קיימות במסגרות שונות הכשרות ייחודיות הנוגעות בעולמות הידע של הייעוץ העשויות לתרום להתפתחותם המקצועית ולעבודת היועצים בשדה.

האגף לפיתוח מקצועי מאפשר לימודים במסלול אישי ליועצים חינוכיים לאור ייחודיות המקצוע והמענה הנדרש להתמקצעות במגוון תחומים הנלמדים במוסדות ייחודיים.

קורסים אלו מומלצים על ידי אגף ייעוץ, ליועצים משנה רביעית ומעלה.

הנחיות למסלול אישי:

1. קורסים בנושאים הרלוואנטיים (מפורטים בטבלה) לעבודת הייעוץ החינוכי.
2. אישור הקורס מותנה בהמלצת המפקח על הייעוץ, ואינו פותר מהשתתפות במפגשים של המפקח על הייעוץ.

3. בתום סיום הלימודים וחובות הקורס יוכרו לקידום מקצועי 60 שעות

בלבד.

4. **מסלול אישי:** הלומדים בקורסים ייחודיים, יגישו בקשה במסלול אישי למפקח על הפיתוח המקצועי במחוז לקבלת אישור. יש להגיש את הבקשה לפחות 45 ימים לפני פתיחת הקורס.

אישורים לקורסים במסלול אישי יינתנו רק במידה והמורה יוכיח את הרלוונטיות של הקורס לעבודתו, בכפוף למדיניות של אגף שפ"י, ולהנחיות האגף לפיתוח מקצועי.

5. כדי להגיש בקשה לאישור במסלול אישי, יש לצרף:

- טופס בקשה למסלול אישי (נמצא באתר האגף לפיתוח מקצועי של עו"ה).
- סילבוס של הקורס מהמוסד המפעיל.

- שתי המלצות-של מנהל המוסד החינוכי ושל מפקחת על הייעוץ . ההמלצה תכלול תיאור עבודת המורה בביה"ס נחיצות הקורס להתפתחותו המקצועית והרלוונטיות לעבודתו בשטח.
- ההמלצה טעונה אישור סופי של המפקח על הפיתוח המקצועי במחוז אליו משתייך הלומד.

להלן רשימת הנושאים המומלצים להכרה במסלול אישי:

שם הקורס	מוסדות מאושרים	הערות
הנחיית קבוצות	מוסדות אקדמיים	
טיפול משפחתי	מוסדות אקדמיים מכון שינוי מכון ברקאי מכון ת.ל.ם מכון בראשית בטירת הכרמל	
הנחיית הורים	מוסדות אקדמיים מרכזים להורים ומשפחה	בפיקוח שפ"י (בטי ריטבו)
ייעוץ ארגוני	מוסדות אקדמיים	
פסיכותרפיה	מוסדות אקדמיים מכון שינוי מכון ברקאי מכון ת.ל.ם	
אימון	מוסדות אקדמיים	
c.b.t	מוסדות אקדמיים מרכז חוסן (כהן האריס) תל השומר בית חולים שניידר	
פרקטיקות טיפוליות	מוסדות אקדמיים	
ביבליותרפיה	מוסדות אקדמיים	
ייעוץ לקריירה	מוסדות אקדמיים	
חינוך למיניות	מוסדות אקדמיים מכון חרוב	
מיינדפולנס	מוסדות אקדמיים	
כלים השלכתיים הבעתיים	מוסדות אקדמיים	
גישור	מוסדות אקדמיים	
הנחייה, לוי, טיפול ואבחון לקווי למידה והפרעות קשב	מוסדות אקדמיים ניצן קווים ומחשבות	
חוסן, טראומה ומשבר	מוסדות אקדמיים נט"ל מרכז חוסן מכון חרוב	

אין לראות ברשימת הקורסים למסלול אישי המלצה לשלוח את היועצים ללמוד במסלול זה.

בשלב זה מוכרים מוסדות אקדמיים ומוסדות הכשרה ייחודיים, הרשימה תתעדכן בהתאם לצורך.